І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 139 TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 31-го ЛИПНЯ (JULY) 1965 No. 139 VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 30 липня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПІДПИШЕ ЗАКОН ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ В БІБЛІОТЕЦІ ІМ. ТРУМАНА В ІНДЕНПЕНДЕНСІ 30 липня в присутності колишнього президента Гаррі С. Трумана. Президент Джансон хоче цим способом вшанувати Трумана, який 20 років тому почав був заходи в тому напрямку, щоб Конґрес ухвалив закон про медичну опіку над старшими особами, які, в більшості, не мають фондів на лікування. З Президентом мали відлетіти о год. 1:30 в п'ятницю і ті сенатори й конґресмени, які заслужилися при ухвалюванні нового закону. Президент Труман 19 листопада 1945 року звернувся був до Конґресу з окремою програмою про обов'язкове забезпечення на лікування. Тоді сенатор - демократ із Ню Йорку Роберт Ф. Ваґнер і конґресмен Джан Д. Дінґел — демократ із Мишиґен внесли були законопроєкти про медичну опіку, але Конґрес над ними не нараджувався. Джансон буде конферувати з Труманом і про інші закордонні та внутрішні справи.

КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УЗГІДНИЛА ТЕКСТ ЗАКОНУ ПРО ОХОРОНУ ВИБОРЧИХ ПРАВ НЕГРИТЯНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ в південних стейтах. Новий закон має забезпечити негритянському населенню те право участи у виборах, яке дає йому 15 поправка до Конституції, схвалена 95 років тому. Новий закон має недопустити до того, щоб в південних стейтах за допомогою різних виборчих штучок біле населення не допускало до голосування негрів. Новий закон касує екзамен грамотности, якого тепер вимагають при виборчій реєстрації. В деяких виборчих округах реєструвати виборців будуть федеральні реєстратори, і цим способом скасується надужиття, які діялися під час реєстрації виборців. Узгіднений текст законопроєкту в найближчому тижні затвердять обидві Палати Конґресу.

У ВАШИНҐТОНІ ВІДБУЛИСЯ ОФІЦІЙНІ РОЗМОВИ МІЖ КАТОЛИЦЬКОЮ Й ПРЕСВІТЕРІЯНСЬКОЮ ДЕЛЕҐАЦІЯМИ в справі християнської єдности, які пройшли в атмосфері щирости та започаткували серію дальших розмов. Головою Католицької делеґації був єпископ Ернест Л. Унтеркефлер із Південної Каролайни, який заявив, що цілоденні розмови закінчилися задовільно і дають надію, що майбутні зустрічі також будуть успішні. Ричард Л. Дейвіс із Вашинґтону, який очолює Пресітеріянську Комісію в справах Екуменічних Зв'язків висловився з ентузіязмом про започатковані зв'язки з католиками. Ці розмови будуть продовжуватися цього року.

ВОЛЛ СТРІТ ТА БИЗНЕСМЕНИ ВІДІТХНУЛИ ПІСЛЯ ЗАЯВИ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА В СПРАВІ В'ЄТНАМУ, бо ця заява вияснила їм, що війна у В'єтнамі не матиме некорисного впливу на економіку цієї країни. Представники бизнесу та фінансисти побоювалися, що президент Джансон вирішив якісь великі зміни у зв'язку із збільшенням воєнних акцій у В'єтнамі, і внаслідок цього треба буде зарядити якісь обмеження в американській економіці, як це було під час другої світової війни. Вдоволена із заяви Президента і нюйоркська біржа, яка зареаґувала звишкою на рішення Президента.

У СВІТІ

ФРАНЦІЯ Й АЛЬЖИР ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР про майбутню спільну експлуатацію безмежних нафтових і газових родовищ на території Сагари. Відбулося підписання цього договору в четвер 29 липня ц. р. в Альжирі. Альжирська республіка була репрезентована міністром закордонних справ Абделязізом Бутефліка і за Францію підписував договір державний секретар для альжирських справ Жан де Борґлі. Договір, який передбачає тісну співпрацю Франції й Альжиру протягом найближчої декади, підписано після 20 місяців затяжних переговорів. В ньому передбачена також п'ятирічна програма французької допомоги для індустріяльного розвитку Альжиру у висоті 400 мільйонів долярів.

ВІЙСЬКОВІ З'ЄДНАННЯ ЗДА І ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ провели спільно в четвер 29 липня дві великі офензиви проти комуністичних партизанів, одну в Середущому В'єтнамі поблизу міста Чулай і другу — у провінції Пгуок Туей на схід від Бієнґуа. Під час наступів вбито 26 вояків В'єтконґу. Американці і південні в'єтнамці втрат не мали. Третю офензиву провели південнов'єтнамські з'єднання в області дельти Меконґ в асисті американських військових дорадників.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ВІЛЬСОН заявив у пресовому інтерв'ю, що проголошене президентом Джансоном збільшення американських збройних сил у Південному В'єтнамі було неминучим заходом. Рішення президента Джансона повинно переконати — на думку Вільсона — комуністів, що ЗДА не уступлять і що час працює не в користь В'єтконґу.

РІШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА у Південному В'єтнамі було прийняте прихильно в багатьох країнах світу. Позитивно оцінили виступ Президента французькі офіційні кола і преса, як також офіційні чинники Японії й Австралії. Підтримав це рішення схвально західньо-німецький канцлер Людвіґ Ергард, підкреслюючи зокрема бажання ЗДА довести до мирної полагоди в'єтнамського конфлікту. З деякими побоюваннями, але водночас і з полегшою була зустрінута заява президента Джансона в комуністичній Югославії.

УРЯД АРАБСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ РЕСПУБЛІКИ заборонив 200 західньо-німецьким летунським експертам, зайнятим в летунських підприємствах Єгипту, покидати територію цієї країни. Вони зможуть виїхати додому аж тоді, коли на їх місце можна буде заанґажувати нових працівників. Західньонімецьких експертів зарекрутував до праці в Єгипті швайцарський індустріяліст єгипетського походження Гассан Саєд Каміль, який востаннє увійшов у конфлікт з президентом АОР Гамалем Абделем Нассером.

„АЛЬ ГОМБУРІЯ" — ОФІЦІЙНИЙ ОРГАН УРЯДУ ОБ'ЄДНАНОЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, виступив із обвинуваченням, що Центральна Розвідча Аґенція ЗДА намагається зорганізувати державний переворот проти уряду президента Нассера і замінити його слухняним до ЗДА зрадницьким режимом з усякого роду „запроданців". Названий часопис твердить, що державний секретар ЗДА Дін Раск був колись співробітником Центральної Розвідчої Аґенції і що зв'язаний з нею також Філіпс Талбот, асистент державного секретаря ЗДА для справ Близького Сходу і Південної Азії.

Світлини поверхні Марса доводять, що на тій плянеті немає життя

Біл Трестер, співробітник джетово-пропульсійної лябораторії в Пасадена, Каліфорнія, опрацьовує дані про плянету Марс, одержані з допомогою фотографій, зроблених Марінером 4.

Вашингтон. — Аж тепер опубліковано останні світлини, що їх зробив „Марінер 4" 14-го липня ц.р., перелітаючи попри плянету Марс. Всі ті фота майже з певністю доводять, що там немає жадних познак, які свідчили б про те, що на Марсі існує якесь життя. Опубліковані фота виявляють, що Марс є подібний своєю поверхнею до Місяця, а не до Землі. Зі світлин виходить, що на Марсі ніколи не було дощу. Немає на Марсі таких змін поверхні, які, звичайно, спричиняє вода. Немає там жадних слідів рік, морів ані океанів. Всі теорії про існування життя вимагають як передумови — існування води. Д-р Роберт Б. Лейтон із Каліфорнійського Технологічного Інституту предложив 29-го липня всі прислані „Марінером 4" фота президентові Джансонові в Білому Домі. Він реферував Президентові, що червона плянета (Марс) має різні кратери, подібні як на Місяці. Ці фота є доводом на те, що наша Земля є єдиною плянетою в соняшній системі, де може бути життя. Президент заявив, що ці світлини з поверхні Марса показують нам, що людське життя є таке цінне, що конче треба всіми засобами дбати про те, щоб не знищити того людського життя, яке маємо на Землі. Тому треба не допустити до того, щоб атомовою війною людство могло себе винищити. Людство, казав Президент, повинно відкинути ті догми, які загрожують його існуванню на Землі.

ОПУБЛІКОВАНО КНИЖКУ ПРО Св. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

Рим. — У Римі появилася книжка „Святий Василій Великий", яка дає життєпис і огляд творчости святого. Книжка, написана сестрою Василіянкою Ієронімою Роман, започатковує серію публікацій „Бібліотека монахинь Василіянок". Незабаром появиться „Життя св. Макрини". Св. Макрина була рідною сестрою св. Василія.

Антикомуністичне віче в Мюнхені заявило солідарність з Резолюцією Конґресу ЗДА про „Тиждень Поневолених Націй"

Мюнхен. — В п'ятницю 23 липня ц. р. за почином АБН тут відбулося велике віче, ціллю якого було висловити солідарність з резолюціями американського конґресу про Тиждень Поневолених Народів, заявити незмінне бажання поневолених Москвою далі боротися за самостійність і державність, що прийде тільки у висліді розвалу московської імперії. На промовців у цьому вічі запрошено видатних німецьких політиків, які доповнювали думки, висловлені прелеґентами-членами АБН. Віче відкрив кол. міністер вільної Словаччини проф. д-р Ф. Дурчанський. Він пригадав історичну резолюцію американського конґресу, якою встановлено Тиждень Поневолених Народів та задокументовано готовість американського народу підтримувати визвольну боротьбу поневолених Москвою народів. Першу доповідь виголосив ген. секретар АБН князь Накашідзе. Він твердив, що поневолені народи висловлюють свої принципи без уваги на те, чи це комусь подобається, чи ні. „Ми резиґнуємо з чужої допомоги, — казав кн. Накашідзе, — яка призначена для недорозвинених народів. Ми маємо досить власних ресурсів, щоб свобідно жити. Натомість ми потребуємо моральної і політичної допомоги в боротьбі за свободу. Посол до крайового парляменту крайовий керівник Союзу Вигнанців Франц Ґакш заявив, що справжні приятелі Німеччини є поневолені народи, а не їх поневолювачі. Д-р Гайнц Лянґе (з партії ФДП) посол Нордрайн-Вестфалії, член ради Судетських німців гостро критикував тих, які „недобачають" чи промовчують боротьбу поневолених народів.

Коментатор німецького радіо і публіцист Вінфрід Мартіні у довшій промові говорив про фальш марксизму і ленінізму та в докладній аналізі тої доктрини виявив її антигуманний характер.

Кінцезе заключне слово виголосила пані Стецько, яка на підставі вісток, що прийшли на Захід, вказала на боротьбу України. Вона теж прочитала резолюцію солідарности з постановою конґресу ЗДА про Тиждень Поневолених Народів.

Вичерпний звіт про віче АБН був надрукований в мюнхенському німецькому щоденнику „Зюд Дойче Цайтунґ", в числі з 26 липня, та в інших німецьких газетах.

У ТАНТ ЗАПЕВНЯЄ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА ПРО МИРНІ ЗАХОДИ В СПРАВІ В'ЄТНАМУ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант, відповідаючи на листа президента Джансона в справі американської політики у В'єтнамі, запевнив, що він докладе всіх зусиль, які є в його розпорядженні, для мирного полагодження конфлікту. Листа від президента Джансона вручив У Тантові новонайменований американський амбасадор до ОН Артур Ґолдберґ того самого дня, як президент Джансон на пресовій конференції в Білому Домі в середу 28-го липня повідомив американський нарід і світ, що ЗДА рішені встоятись у В'єтнамі та скріплюють там свої збройні сили, щоб виконати своє зобов'язання та допомогти в'єтнамському народові в обороні проти комуністичної агресії. В своїй відповіді У Тант запевняє президента Джансона, що він, заохочений побажанням Президента, продовжуватиме всіми своїми силами і засобами зусилля для швидкого закінчення ворожої військової активности у В'єтнамі. Свою відповідь на листа президента Джансона переслав У Тант таксамо за посередництвом амбасадора Голдберґа.

Америка збільшує свої збройні сили до трьох мільйонів вояків

Вашинґтон. — У висліді рішень президента Джансона про збільшення американських збройних сил у В'єтнамі з 75 до 125 тисяч та рівночасне збільшення набору рекрутів в Америці з 17 до 35 тисяч місячно, кількість американських збройних сил збільшиться вкоротці до кругло трьох мільйонів вояків, досягнувши таку силу вперше за останніх десять років. Крім збільшеного набору рекрутів, посилюється рівночасно й акція набору добровольців. Таке збільшення американських збройних сил є необхідне у зв'язку з війною у В'єтнамі та з думкою про можливі „комплікації". Крім того вважається, що рішення президента Джансона збільшити американські війська у В'єтнамі до 125 тисяч ще не є остаточне та що вкоротці також і ця сила буде далі збільшена. Рівночасно уряд приготовляє для Конґресу законопроєкт про відповідне збільшення оборонного бюджету, який передбачений на 47 більйонів долярів та що його вже ухвалила Палата Репрезентантів.

Губернатори й американський нарід підтримують Президента в справі В'єтнаму

Вашинґтон. — 29-го липня президент Джансон і його найвищі військові й цивільні дорадники інформували 49-ох стейтових і двох територіяльних губернаторів про ситуацію у В'єтнамі. Ґубернатор стейту Коннектикат Джан Н. Демпсі був неприсутній, бо він є в Ірляндії. Всі губернатори підтримують політику президента Джасона у В'єтнамі. Також американський нарід підтримує Президента в справі В'єтнаму, як про це свідчать ті численні депеші, які надходять до Білого Дому. 28-го липня тільки два республіканські ґібернатори Марк О. Гетфілд з Ореґону і Джордж Ромні з Мишиґену мали деякі застереження щодо заяви Джансона в справі В'єтнаму. 29-го липня губернатор Гетфілд заявив в Білому Домі, що він в засаді підтримує заяву Президента щодо В'єтнаму, але має застереження щодо того, що ЗДА замало старалися використати Організацію Об'єднаних Націй у зв'язку з подіями у В'єтнамі. Губернатор Ромні заявив в Білому Домі 29-го липня, що вчора, 28-го липня він мав застереження щодо заяви Президента, але, вислухавши інформацій Президента та його головних військових і цивільних дорадників, він змінив свою думку і вповні підтримує Президента та закликає ввесь американський нарід, щоб зробив те саме.

Микола Плав'юк, президент УНО Канади, відвідав УНС і „Свободу"

Голова УНО Канади на відвідинах в УНСоюзі. Сидять (зліва): гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох, голова УНО Канади п. Микола Плав'юк та гол. касир УНС Роман Слободян.

Джерзі Ситі. — В четвер, 29-го липня, Українському Народному Союзові та „Свободі" склав візиту видатний і провідний українсько-канадійський політичний і громадський діяч з молодшої ґенерації, президент Українського Національного Об'єднання, п. Микола Плав'юк. П. М. Плав'юк перебуває цього тижня в Ню Йорку, репрезентуючи фірму Ессекс Пекедж Компані, якої президентом є відомий наш діяч із старшої ґенерації п. Гнат Поворозник, а п. Плав'юк її управителем, на міжнародній конференції цієї ділянки промисловости. В головній канцелярії УНС та в „Свободі", як і опісля бувши гостем на обіді, п. М. Плав'юк в розмові з гол. предсідником УНС Йосипом Лисогором, гол. касиром Романом Слободяном, гол. секретарем д-ром Ярославом Падохом та ред. А. Драгâном обмінявся думками і поглядами на найбільш актуальні проблеми зорганізованого українського життя в Америці й Канаді, як у відношенні до своїх канадійської й американської країн, так і до свого українського народу.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ІТАЛІЙСЬКА БРОШУРА ПРО ПОЖЕЖУ БІБЛІОТЕКИ АКАДЕМІЇ НАУК В КИЄВІ

Рим. — У відомому італійському видавництві „Ольтрекортіна", що має свій осідок в Римі й філію в Міляні, появилася окремим виданням брошура п.н.: "Delitto contro la cultura" („Злочин проти культури") про підпал бібліотеки Академії Наук Української ССР в Києві, здійснений московським режимом в травні 1964 року. На зміст цього 32-сторінкового видання склалися: вступ написаний на основі меморіялу генерального секретаря закордонного Представництва УГВР, пересланого директорові ЮНЕСКО Рене Майо, та італійський переклад переданого з України документу п. н. „З приводу процесу проти Погружальського". Видавництво „Ольтрекортіна" займається публікуванням актуальної політичної і мистецької літератури.

ПОСВЯЧЕННЯ КОЛЕҐІЇ СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК В АРҐЕНТИНІ

Посадас, Арґентина.— По урочистому відсвяткуванні в минулому році Срібного Ювілею Сестер Василіянок в Арґентині, відбулося 16 травня ц. р. посвячення Колеґії св. Василія Великого у столиці Місіонес, Посадас. Акт посвячення довершив Апостольський Візитатор, Кир Андрій Сапеляк, при участі місцевих церковних і світських властей та численної української громади. Колеґія постала в дільниці міста, де живе багато українських родин і вони, у першій мірі, користатимуть із школи українських Сестер. Досі відкрито лише дитячий садок і першу народну клясу. В найближчому часі Сестри Василіянки провадитимуть усі кляси народної і середньої школи та інтернат для українських дівчат із колоній. Уже існує недільна школа українознавства для всіх українських дітей.

РУМУНСЬКА ГРОМАДА В ЕСПАНІЇ ІМЕНУВАЛА ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА ПОЧЕСНИМ ЧЛЕНОМ

Мадрид. — Румунська громада в Еспанії найменувала Голову АБН пана Я. Стецька почесним членом румунської зорганізованої громади в Еспанії. Повідомлено його про найменування листом такого змісту: „Для відзначення Ваших особливих і очевидних заслуг, вложених Вами у боротьбу проти атеїстичного марксизму і російського імперіялізму та за неустрашимі і рішучі виступи, які, завдяки Вашій відданості та жертвенності, причинились до зміцнення духових вартостей наших часів, Румунська Громада в Еспанії однодушно схвалила номінувати Вас почесним членом нашої організованої спільноти". Підписав листа президент Румунської Громади Ґеорґе Деметреску.

МҐР ЮРІЙ ГОДОВАНЕЦЬ ДИРЕКТОРОМ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ В КАРТЕРЕТ

Філядельфія, Па. — Мґр Юрій Годованець, син бл. п. д-ра Михайла й Галини Годованців із Філядельфії, бакалавр педагогічних наук Пенсильвенійського Університету і маґістер бібліотекарства Технологічного Інституту Дрексела, одержав призначення на директора Публічної Бібліотеки в Картерет, Н. Дж. Перед цим призначенням був бібліотекарем у Темпл Універсітеті та у „Фрі Паблик Лайбрері систем" у Філядельфії. Служив теж у американській армії, де осягнув рангу підстаршини. За студентських часів одержав був стипендію на музичні студії та був диригентом студентського хору.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ХТО ВІДПОЧИВАЄ У БЕРДЯНСЬКОМУ

Кореспондент „Радянської України" М. Миронов разом з краєзнавцем П. Супруненком пишуть у часописі з 6 липня:

„Окрасою Бердянського є коса, що на вісімнадцять кілометрів врізалася в Озівське море. Ширина її — від кількох кілометрів до кількох метрів. Стоїш на косі, дивишся навколо і спостерігаєш неосяжну синю далечінь. Як тут чудово, яке запашне повітря, як ласкаво світить сонце і плещуть морські хвилі! Авторам цих рядків довелося бувати в Криму та на Кавказі. І ми не спостерігали, сміливо скажемо, ніде такої краси, як на Бердянській косі".

Хто ж відпочиває в Бердянському? Кореспонденти дослівно пишуть: „На косі влітку людно. Тут зустрінеш москвичів, ленінґрадців, мешканців Уралу, Сибіру і навіть Далекого Сходу".

ЯБЛУКО МАЄ КОТИТИСЯ ДАЛЕКО ВІД ЯБЛУНІ

„Не осягнути зором садів Поділля — над Збручем, Богом, Дністром, Ушицею. На 17 тисяч гектарів наливаються червоні плоди в Хмельницькій області, а надто в південних її районах — Кам'янець-Подільському, Новоушицькому, Дунаївецькому".

Кореспондент „Радянської України" (часопис з 6 липня), який пише ці рядки, сушить собі голову: „Як упоратися з цим багатством, як зробити, щоб усе воно було перероблене, а свіже подільське яблуко „покотилося" далеко від яблуні — до тихоокеанських рибалок і шахтарів Воркути, на цілину і до карельських лісорубів, у великі промислові центри"...

„ЩО ЦЕ ЗА ФАРБИ!"

Київ, Поділ. — Крамниця хемічного краму ч. 1761. Покупці оточили директора крамниці Камінського:

— Що це за фарби? Написано „густотерті", а насправді сурик сухий, перемішаний з олією!

— Ми продаємо той крам, що дає промисловість, — каже директор.

Інженери В. Боголюбов та О. Ляга, які пишуть про це в „Радянській Україні" з 4 липня, кажуть, що дістати добру фарбу в Києві — неможлива річ. Береш баньку вагою на три кілограми, і важко повірити, що фарба „густотерта" чи взагалі „терта". Наліпка обдерта, замащена.

Вони наводять слова покупців:

— Я обійшов кілька крамниць, — каже один. — Мені потрібні білила, світлі, голубі, рожеві фарби, а пропонують сурик і мумію.

— Де знайти оліфу?

— У мене мотоцикл подряпаний. Де дістати емалі?

ЗА ПРИКЛАДОМ МОСКВИ

За прикладом Москви та Ленінграду, в Дніпропетровській дитячій лікарні ч. 4 впроваджують для медиків нові кольори професійного одягу.

Лікарі дитячої лікарні міста одержать халати салатового кольору. Санітарки одягнуться в ситцеві суконки та білі запаски (хвартушки). („Радянська Україна" з 6 липня).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Однобічні „мости"

Сенатор Фулбрайт виступив із гострим обвинуваченням деяких фірм і груп за те, що вони, мовляв, саботують схвалювану Урядом у Вашингтоні „будову мостів" між Америкою і комуністичними країнами. Конкретно справа відноситься до комуністичної Румунії, яку Державний Департамент уже більше, ніж рік тому „вибрав", як одну із найбільш „незалежних" в комуністичній системі країн і дозволив відомій американській ґумовій фірмі „Фаєрстон" увійти з комуно-румунським урядом в переговори у справі побудови в Букарешті фабрики синтетичної ґуми.

У зв'язку з цим деякі інші ґумові фірми і — як твердить „Ню Йорк Таймс" у редакційному коментарі з 27-го липня — „праві фанатики" з організації Молоді Американці за Волю почали завзяту кампанію проти фірми „Фаєрстон", в результаті чого ця фірма перервала переговори і взагалі відмовилася від „бизнесу" з комуністичною Румунією.

Сенатор Фулбрайт, а з ним і „Ню Йорк Таймс", гостро засуджують цю акцію проти фірми „Фаєрстон", як і взагалі проти „будування мостів", і рекомендують навіть інтервенцію Уряду, зокрема в обороні тих фірм, що погоджуються „будувати мости" між Америкою і комуністичними режимами.

Проте, виступаючи в обороні принципу, цитовані законодавець і часопис не звертають уваги на рішальний в цьому випадку факт, що всі дотеперішні спроби „будувати мости" між вільними країнами і комуністичними режимами однобічні, бо головну користь з них мають комуністи. Навести б тільки деякі приклади:

У рямках „культурного обміну" Совєти й Америка обмінюються студентами. Все в порядку, тільки совєтські студенти вивчають в американських університетах майже виключно технологію, а в совєтські університети приймається американських студентів майже виключно на гуманістичні факультети, де вивчають „марксизм-ленінізм". Між Америкою і Совєтським Союзом „побудовано міст" поштового зв'язку, і цим мостом пливе до Америки в головній мірі урядова комуністична пропаґанда, а з Америки до Совєтського Союзу — посилки - подарунки, за які совєтський варварський уряд здирає грубі мільйони долярів в формі мита.

Тепер мали „прокладати міст" до опанованої комуністами Румунії: американським знанням, американськими фахівцями та за американські гроші побудувати там фабрику синтетичної ґуми, що є одним із найважливіших стратегічних матеріялів, які в кожній хвилині можуть бути використані проти Америки. Що мало б прийти до ЗДА цим „ґумовим мостом" і яку користь міг би мати з цієї американської ґуми румунський нарід?

Кожний міст, в тому числі й символічний між Америкою і опанованими комуністами країнами, може мати вартість тільки тоді, коли він служитиме переходом чи перевозом в один і в другий бік. Але яка користь з такого мосту, що ним перевозиться на той бік золото, а на цей — отрую!

Лібералізація, ліберманізм і НЕП

Останніми тижнями й місяцями світова преса широко розписується про економічні процеси в Совєтському Союзі і в різних сателітних, чи пак „народньо-демократичних" країнах. Політичні обсерватори й коментатори виступають з усякими спекуляціями на тему лібералізації режиму в різних ділянках державного життя в країнах комуністичного бльоку. Дехто договорюється навіть до того, що все це є ознаками внутрішньої революції, яка починається в СССР і в інших комуністичних країнах.

Широкої популярности набули тепер в західніх газетах, наприклад, ідеї харківського економіста проф. Лібермана про перебудову совєтської промислової продукції й торгівлі на принципах приватної ініціятиви, матеріяльної заінтересованости робітників у збільшенні продукції і в розвитку цієї ж продукції на основі потреб консументського ринку. Багато статтей і коментарів появилося останніми днями, особливо у зв'язку з минулотижневим 9 З'їздом Комуністичної партії Румунії, на тему „власного шляху до комунізму" тієї країни, намагань її режиму не тільки унезалежнитися економічно від Москви, але й сформулювати свій власний „марксизм". Чимало пишеться також і про „нові тенденції" в комуністичній Чехо-Словаччині, де, мовляв, відбуваються рішучий зворот до „приватної ініціятиви" й ревізія дотеперішньої імпортованої з СССР доктрини про вирішальну ролю плянованої „згори" державної господарської політики.

Коментуючи всі ці процеси й тенденції, дехто нав'язує до ославленої совєтської „нової економічної політики", скорочено НЕП'у, запровадженої в першій половині 1920-их років.

Нав'язування до НЕП'у розкриває суть і мету всіх ведених тепер в СССР і в інших комуністичних країнах „реформ". Була ж апробована ця „нова економічна політика" Леніним і реалізована комуністичним режимом з метою дорятувати совєтську державу від господарського краху. Допускаючи частинно приватну ініціятиву і розвиваючи совєтське господарство з допомогою виразно капіталістичних методів і елементів, Кремль використав цей „перехідний період" не лише для рятування совєтської економіки, але й для пізнішого безоглядного знищення всіх і капіталістичних і дрібновласницьких елементів, які, повіривши в „переродження" комунізму, кинулися своїми силами й капіталом будувати господарське життя.

Скінчився цей „перехідний період" дуже скоро. Скориставши з передишки, московські большевики не лише загарбали підприємства і нагромаджений ними капітал, але й знищили, як ворогів народу, усіх підприємців.

На відміну від НЕП'у, головною причиною запровадження в СССР і сателітних країнах ліберальних методів господарювання в промисловості й сільському господарстві є передусім крах плянованої згори економіки, нежиттєздатність марксистсько-ленінських методів, що їх майже півстоліття безоглядно трималися московсько-большевицькі доктринери.

Ч. Крупський

„ЗАГРАВИ НАД БЕСКИДАМИ"

У нашій пресі вже не раз згадувано про видавані в Польщі книжки, в яких у питомий полякам спосіб насвітлюється боротьбу польської армії з УПА.

Недавно довелося й мені прочитати одну з таких книг — „Луни в Бєщадах", автором якої є Ян Ґерґард. Видало її в двох томах у 1964 р. видавництво Міністерства Народної Оборони у Варшаві вже п'ятим накладом. Це нібито спогади польського військового старшини, який у роках 1945-47 брав участь в поборюванні українських „бандитів", як залюбки називає він українських партизанів.

Читаючи ці спогади, я переконався, що всі заяви автора у передмові, післямові, а також на обкладинці книжки про його „правду в імені історії і гуманности" є лише вивіскою, за якою, однак, не вдалося йому приховати сліпої ненависти до української визвольної боротьби.

З цієї книжки ще раз можна впевнитися в тому, що польської ненависти до українців не змінить ніяка політична система. Але чи може хтось заперечити, що ця ненависть виросла тільки на ґрунті зазіхань на українські землі, бож українці ніколи не заподіяли полякам такої кривди, як німці. На жаль, поляки чомусь ставляться з більшою ворожістю до українців, як до німців.

На стор. 171 другого тому написано: „В тих днях (в 1947 р. — К. К.) проголошено амнестію для членів конспіративних угруповань. Ця амнестія охоплювала лісові відділи за виїмком Української Повстанської Армії, яку визнано за організацію воєнних злочинців".

З усього ясно виходить, що головною перешкодою в окупації „людовою" Польщею Лемківщини і згаданих теренів Бойківщини була УПА, на знищення якої Варшава висилала дивізії реґулярної армії.

Читаючи „Луни в Бєщадах", українець сповнюється почуттям жалю за тим, що витерпіли бандерівці-упівці разом з населенням Лемківщини. Але рівночасно з цим почуттям в нього прокидається почуття гордости за лицарську героїчність, незвичайну здисциплінованість, відвагу і посвяту упівських бійців. Якщо б у 1939 р. польська армія ставила німцям такий спротив, то напевно не так легко захопили б вони Польщу. Тодішня польська армія наче була приготована до того, щоб піддатися окупантові. Совєтська армія вмаршувала в Польщу майже без опору, але не могла вона захопити маленької, геройської Фінляндії.

Ґерґард взорує своїх героїв на героїв україножера Сєнкевіча, якого Євген Чикаленко в своїх спогадах слушно називає „геніяльним брехуном". При цьому старається він понизити все, що українське, хоч заявляє, що „не утотожнює українських банд з українським народом". В його описі упівський священик під час відправи над символічним закопуванням Польщі в могилу був таким п'яним, що аж падав, а командир сотні підносив його і називав свинею. В книжці виступає також і польський ксьондз, одначе Ґерґард зовсім інакше представляє його, як українського священика.

А ось ще одна цитата:

„Нехай вічна буде слава,
же през шаблі маєм права!

— нісся спів з курних хат Михова. Це була пісенька славного гетьмана Івана Мазепи, з традицією якого Степан Бандера мав стільки ж спільного, скільки Гітлер з... Богданом Хмельницьким. Чимраз більше звучали петлюрівські пісні. Не було тут нічого дивного, бо УПА мала за своє знамено той самий „тризуб", що й той славний, але переможений чверть століття тому, отаман. Ворог залишився той самий: комуністи. Петлюрівську традицію якнайдокладніше прийняв Бандера... Отже, большевики знов мали проти себе непереможений тризуб, містерійно сплетений монограмою Володимира і Ольги — патронів України. Знову як стільки років тому, відділи, що воювали під тим знаменом, були створені побитими німцями. Присутні кричали: „Геть з ляхами, жидами і комуністами!"

Генрик Сєнкевіч очорнював визвольну боротьбу Б. Хмельницького. Для нього Хмельницький був півдикуном, який не мав іншої цілі, як тільки бити і різати. Ґерґард, з огляду на лінію своїх протекторів з Москви, не може очорнювати Хмельницького, але зате може способом Сєнкевіча розправлятися з бандерівцями.

У кількох місцях автор устами своїх героїв жалує за тим, скільки то в боротьбі за Бескиди загинуло поляків, українців і жидів. Як то польська поліція до 1939 р. знущалася над польськими і українськими робітниками. Власне, в таких місцях книжки найбільше проявляється ось та данина молохові — Москві.

Наївно звучить „теорія" Ґерґардового героя Цішевського про походження „польських" племен лемків і бойків. В цій „теорії" яскраво проявляється польський шовінізм.

На поздоровлення упівського старшини упівці відповідають: „Бандера! Бандера! Бандера!" Це — нонсенс, бо між нами ще живуть старшини і бійці УПА, які рішуче заперечать таке поздоровлення.

На основі праць про УПА, базованих на автентичних документах, як, наприклад, „Українська Повстанська Армія — 1942-1952" д-ра Петра Мірчука та праць інших авторів, бачимо, що Ґерґард сильно поплутав розташування частин УПА та її командирів.

„Безглузда польська короткозорість" — як схарактеризував ментальність поляків В. Черчилл, — дозволяє полякам дивитися на визвольне змагання героїчної УПА як на бандитизм, а на Україну як на „дикі поля" або „нічию землю". Чи може польська брехня і ненависть до українців повернути колесо історії? Очевидно, що ні. Україна, хоч і поневолена червоною Москвою, має духовий і матеріяльний потенціял куди вищий від польського потенціялу.

Ґерґард, лявіруючи поміж московським історичним імперіялізмом і польським шовінізмом, старається спотворити образ УПА, але українець, що читає „Заграви над Бескидами", з ще більшою пошаною і подивом ставиться до її героїчної боротьби...

С. Гординський

ШЕВЧЕНКО У ВИДАННІ ЮНЕСКО

Минулого ювілейного Шевченківського року французьке видавництво Едісьон П'єр Сеґер у серії „Сьогочасні поети" видало вибір поезій Шевченка. Це видавництво одне з передових у Франції, і в тій самій поетичній серії, що Шевченко (ч. 110), появилися перед тим вибірки найкращих поетів світу — Гюґо, Бодлера, Верлена, Рембо, Верґарна, Валері, Гельдерліна, Гайне, Рільке, Е. По, Вітмена, Е. Дікінсона, Леопарді, Пушкіна, Блока, Пастернака і ін. Отже, Шевченко опинився в товаристві чільних поетів різних народів, що з-поміж них деякі мають світову славу. Переклав Шевченкові поезії французький поет Ґісвік, вірші якого включено також у поетичну серію Сеґера (ч. 44).

Книжка має 180 сторінок і естетично видана, з автопортретом молодого (з 1845 р.) Шевченка на обкладинці, ілюстраціями його малярських творів і фотографією його могили в Каневі. На 6-ій стор. книжки зазначено, що „ця книжка видана на основі угоди між ЮНЕСКО і Урядом Української Радянської Соціялістичної Республіки" і що „даний переклад поезій виконаний п. Ґісвіком з допомогою п. Владислава Пельца, на базі літературної версії, доставленої Державною Комісією України для ЮНЕСКО, яка також забезпечила вибір текстів цього тому". Зрозумілою мовою це значить, що видавництво отримало матеріял, уже заздалегідь процензурований.

На самому початку книжки, перед текстами, подано на 8 сторінках порівняльну таблицю Шевченкового життя на тлі тогочасних літературних і політичних подій. Отже, в першій колонці йдуть факти про Шевченка в рр. 1814-1861, у другій — події російської літератури того часу, у третій — події літератури світової, в четвертій — історія того часу. Звертає увагу те, що в цій, виданій під еґідою уряду УССР книжці, немає порівняльної колонки літератури української, так наче б вона тоді ще не існувала. Згадано лише Марка Вовчка і І. Франка (що народився за життя Шевченка в 1856 р.), і обох цих українських письменників включено до табелі... літератури російської. В час, коли в тій російській табелі є й такі особи як Пісемський, Плещеєв, Лєсков, Успенський, в табелях немає таких важливих сучасників Шевченка, як П. Куліш, М. Костомаров, О. Бодянський, Г. Квітка - Основ'яненко, Є. Гребінка, М. Максимович. Правда, Котляревського, Квітку - Основ'яненка і Гребінку згадується далі в статті як українських поміщиків, з якими Шевченкові було не по дорозі (про те, що Пушкін, згадуваний у тій книжці багато разів, був також поміщиком, немає й слова).

Після цієї табелі йдуть дві статті, вступна Ґісвіка (імени його в книжці не згадано) і основна — пера М. Рильського і О. Дейча. Ми спершу разглянемо статтю цих двох авторів. Очевидно, вона була замовлена в них урядом УССР, але після цього роля того уряду і його комісій була закінчена.

Як відомо, на Україні немає видавництва чужомовних видань і всі справи інформування чужинців про українську літературу йдуть через Москву, яка й допильновує, щоб ніщо не виходило поза дозволені рамки. Для цього й стаття Рильського - Дейча була написана відразу російською мовою. Щоправда, у французькому виданні цього не зазначено, але в Москві того самого року появилася окрема брошура англійською мовою, що є перекладом тієї самої статті Рильського - Дейча. В брошурі зазначено, що ту статтю „переклав з російської мови Джан Вір". Вір — український комуніст з Канади, який міг дуже добре перекласти статтю відразу з мови української, але, очевидно, хтось мусів її перед тим перевіряти і видавати дозвіл на друк...

Що написав Рильський, а що Дейч, і що скреслила й додала московська цензура — покищо таємниця. Стаття збудована за відомим шабльоном, який має показати й доказати, що вся творчість Шевченка ішла загальним річищем російської літератури. Отже, передусім згадано про „національну війну" з Наполеоном у 1812 р., далі доказується, що Шевченко після поїздки в Україну в 1843 р. став в обороні селян (не згадано яких) під впливом провідних інтеліґентів Петербурґу і декабристів... Що в поемі „Кавказ" Шевченко показав Петербурґ, „збудований на костях трудящих" (не написано чиїх). „Неофіти", мовляв, зображують символічно жінку-революціонерку в стилі Некрасова... Після заслання Шевченко, мовляв, виступив проти царя під впливом Чернишевського і його кола... Розділ, у якому ці ревеляції подано, так і називається: „Росіє, до зброї!", що нібито має бути гаслом самого Шевченка. Стаття закінчується довгою цитатою з Луначарського, який порівнює Шевченка з Ф. Містралем, французьким поетом, що писав провансальським діялектом... Ґісвік, що редаґував французьку версію тієї статті, мав настільки такту, що цю цитату Луначарського у своїй книжці просто викинув.

Є усі дані припускати, що видавництво Сеґер і редактор книжки Ґісвік отримали з Москви статтю Рильського і Дейча, вже перекладену французькою мовою. Інакше бо годі пояснити те, що він знає, як перекласти назву поеми „Причинна", — „Ля Фоль", а в статті Рильського - Дейча залишає нібито її оригінальне звучання — „Порченная" (!). Нема що казати, що всі Шевченкові назви подані в російському звучанні: Сєч, Іван Подков, Канєв, ну і Тарас Ґріґорієвіч. А проте, вступ Ґісвіка, французького поета - комуніста, рятує до деякої міри честь Шевченка як українського національного поета.

Свою вступну статтю починає Ґісвік ствердженням, що Шевченко у Франції мало знаний, що немає його навіть в енциклопедії Ляруса. З французів писав про нього недавно (в 1955 р.) Люї Араґон у виданій в-вом Деноель „Совєтській літературі". Ґісвік стверджує, що Шевченкова поезія має свої джерела „в історії його народу, який змагався за свою незалежність проти польських королів, турецьких султанів і російських царів... Уся його творчість є прославлюванням козацького героїзму... Шевченко в кожному своєму творі дає проєкцію на випадки його сучасности, кожна поема написана в їх світлі, ті поеми служать українському патріотизмові, він творить підвалини для надії і дії українського народу: минуле ґарантує прийдешнє. Епопея „Гайдамаки" написана для українського народу, для його визвольної акції..."

„Він, — пише Ґісвік, — прагне самостійної України,

(закінчення на стор. 3-ій)

БАБУСЯ...

Бабуся... я наче
[illegible]
І хтось промовив:
„Внук, поступись,
Уже не личить
жити власними надіями'
І серце стримуй —
хай не рветься ввись".
Ну, хто, скажіть мені,
придумав слово те?
Напевно, той, хто
своє випив до кінця.
А внук схиля
голівки чисте золото
До мойого
розквітлого лиця.
А внук простягне
рученята-крихітки,
Очима просить:
„Ну ж, візьми скоріш".
І засвітуть мені
в очах веселі блискітки,
Заб'ється серце,
груди здіймуться повніш.
Для нього райдугою
світ заткать хотілося б,
Пізнать захмар'я
і проникнуть в глибину,
Щоб шир і глиб в його
душі навік вмістилися,
А погляд чистий
зберігав мою весну.
Бабуся... Хто, скажіть мені,
придумав слово те?
Напевно той, хто
своє випив до кінця.
Схиляє внук
голівки чисте золото
До мойого
розквітлого лиця.

ЛІДІЯ КОЛЕСНІКОВА
Київ, 1964

З НАШИХ БУДНІВ

В ОЧІКУВАННІ „СВОБОДИ"

Це діялось під кінець того пам'ятного тижня, коли „Свобода" міняла свій формат і з цього приводу трохи павзувала, не появлялась на світ Божий. Мої дорогі земляки з Бібрецького повіту, панство Татухи, вибрались, як щовечора, до парку, щоб відсидіти свої „кучки" і подихати свіжим повітрям, — якщо його можна назвати „свіжим" і „повітрям". Проте до парку дійшов лише сам пан Татух. Його шановна подруга, пані Татушиха, заскочила по дорозі — до Петра Яреми, щоб кинути хоч одним оком, чи не заблукався туди якийсь небіжчик, що в цю літню пору трапляюся зрідка, бо наші скитальці порозїжджались на вакації по різних Ґантерах та Союзівках, і не було кому вмирати.

Тому то пан Татух дуже зрадів, коли застав уже на своїй лавочці, якраз напроти ресторану пана Левшка, свого односільчанина і кума, Майка. Майк тримав під пахою скручену в трубку англійську газету, — ніби вже її вичитав, як то кажуть, від дошки до дошки.

— Ну, що ж, сусідо, буде война? — спитав Майка, поздоровкавшись християнським звичаєм, тобто сказав йому „гелло".

— Ех, — махнув рукою кум, — про мене хай собі буде або не буде, я вже на війну не піду. Ось я вам скажу щиру правду, що мені просто бридко розкривати оцю газету. На котру сторінку не глянеш всюди мордерство, злодійство, шахрайство і ракитерство! Більш нічого і не довідаєшся з такої газети!

— Нема то, як наша „Свобода", — зідхнув пан Татух.

— А щоб ви знали! Ще й тиждень не минув, як вона не виходить, а головік уже стужився за нею. Взагалі тепер не знаєш, що на світі дїється, — хто вмер, хто оженився, хто святкував золотий ювілей, де відбувся парафіяльний пікнік або яку нову грамоту випустив Народний Союз.

— Велл, — сказав пан Татух, — то, знаєте, хто що любить і за чим шукає в газеті... Я, наприклад, люблю читати старокрайові історії, що їх пише ця скитальська дівчина з Боффало, Леся Лисак. Як вона красно описує, як у Краю відбувався празник чи весілля, чи як ходили на цвинтар на Зелені Свята! Аж дивно! Таке молоде дівчинище, і звідки воно те все знає?

— Ба! Крайові люди — вчені, чого самі не бачили, те з книжок довідаються. А до „Свободи", скажу вам правду, я вже звик! Моя сусідка з першого поверху, що стоїть в Марійській Дружині, позичає мені часом „Шлях" із Філядельфії... Добра газетка, побожна, гріх було б напроти неї щось сказати, а все ж таки воно не те саме! Своя газета, наприклад, то як своя жінка; часом на неї позлостишся і нагримаєш, але завжди тебе до неї тягне.

— Ой, куме, не згадуйте жінки проти ночі! — зідхнув пан Татух.

— Або що таке?..

— Та ж ось моя стара суне від Петра Яреми... Ну, зараз почуємо найновіші комунікати з аґенції ББС — „Баба Бабі Сказала".

ІКЕР

ПОСИНІ СІРИН

ЧАРІВНИЦЯ

НОВЕЛЯ

(1)

„І пахне вітер
якимсь терпким, вологим сном
колись покинутого світу
і призабутого давно."

В. Л.

Золоте сонце поволі сідало за обрій... Пахло вологістю, татараком, млявим ароматом водяних лілей. Над озером, заточуючи в позітрі великі кола, виблискуючи срібними крилами, квилили чайки. В рясці турботливо ворушились під доглядом матері-качки дикі каченята.

Промінними пальцями сонце дотикало даху старого млина, що дрімав, притулившись до озера. Давно вже ніхто не заглядав до нього, доріжки позаростали споришем та лободою, дощатий дах почорнів і де-не-де завалився, вікна, вирвані бурею, темніли чорними очодолами. Під дахом веселою гурмою гніздилися горобці.

Прогнилі дошки в заставках млина вже не стримували води, і вона великими струмками продиралася крізь щілини і з шумом спливала на лотоки.

Старі верби похилились над водою і ніби журилися долею старого діда - млина. Озерце, запале між горбами, заросле високими очеретами, осокою та густими лозами, виглядало занедбаним, диким, покинутим. За озером широка смуга болот тягнулась аж до самого лісу, що синів на обрії.

Місцевість дика, малодоступна, але чарівна в своїй природній, незайманій красі.

Недалеко озера, на горбку, стояла хатина, шита соломою, яка від старости почорніла та поросла пишними плямами зеленого моху. Хатина дещо вгрузла в землю, її двері й вікна покосились, але стіни виглядали ще міцно й білочисто, призьба була старанно підведена жовтою глиною. Серед загального запустіння контрастом були гарно впорядковані грядки та парники з городиною. Це — залишки ще від старого мельника, який більше цікавився плеканням городини, як самим млином.

Кругом тихо й мертво. Від старого млина поміж вербами лине-скрадається туга, а може журба-смуток за минулим. З поза хати, з поля чути турботливе підьомкання перепела, жайворонки вже кінчали вечірню мелодію-молитву й западали в збіжжя; десь відізвався одуд...

Над самим озером, на зеленому дубовому пеньку, сиділа дівчина. Дві темнорусі коси, як дві змії, спадали на її плечі, на білу, легко-вишивану сорочку. Вона тримала в руках якусь дощину, до якої був прикріплений кусок грубого білого паперу, а між пальцями кілька кольорових олівців.

Дівчина пильно вдивлялаолівцем, щось витирала, сился, як за лісом сідало сонце, щось поправляла на папері куючись вхопити на папері чудово-багаті кольори заходячого сонця. Врешті роздратовано кинула на траву дощечку й олівці, вхопилась руками за коліна і так застигла...

Сірі великі очі були гнівні, лице з тонкими, ніжними рисами було повне розчарування: видно, олівцями не вдалося їй схопити пишних барв втомленого сонця. А сонце щораз глибше западало за обрій, барви сутеніли й зникали з небозводу. Ліс забарвився темносиньою смутою, посиніла й вода в озері.

У дверях хатини показалась постать ще досить молодої жінки: вона була в білому, і її фігура виразно відбивалась на темному тлі дверей. Стоячи на порозі, шукала очима дівчину, а побачивши, звернулась до неї:

— Ланочко, ходи, дитино, до хати, вже час вечеряти.

— Заждіть, мамо, я ще трохи... Вечеряйте самі, а мене залишіть.

— Та ж сутеніє, дитино, що ж там в темряві малювати...

— Ні, ні, мамочко! Саме тепер, розумієте, саме тепер, коли завмирають кольори, цікаво їх прослідити...

— Як знаєш... — постать на порозі зникла.

Світлана підвелася з пенька і підійшла ближче до берега, сіла на ще теплий, нагрітий сонцем камінь і опустила ноги в воду.

Надворі щораз більше темніло, з води білою парою підіймався туман...

Дівчина сиділа й прислухалась, як в природі все тихло, як сон, скрадаючись ген там, із-за лісу, покривав все своїм безшелесним покровом. Але так лише здавалось... Не все засинало. Пролетів над головою кажан, на даху млина відізвався пугач, сплеснулась риба, непевно, на листку водяної лілеї, кумкнула жаба. Одна, друга — і раптом ціле озеро загомоніло жаб'ячим рекотом...

Світлана насолоджувалась красою наступаючої ночі; вона всім своїм єством відчувала, що теж є частиною цієї краси, частиною однієї якоїсь, великої душі, яка лучить красу життя з красою природи.

Із-за лісу почало випливати червоне, заспане місячне коло, і вода в озері із синьої перетворилася в срібну. Старі верби, нахилившись над водою, щось таємничо шептали, шептав ледь чутно й очерет... Настав час русалчиних танків...
виринати ніби якісь постаті. Вони рушались: то розходи-
З білого туману почали
лись, то знову збігались...

(Далі буде)

Нові обрії в малярстві Едварда Козака

Творчість Едварда Козака - Ека знана всім нам через його графіку, карикатури та ілюстрації. Менше відоме його малярство, яке щойно в останніх роках набрало великого розгону.

Ось уже втретє Еко виставляє свій найновіший ансамбль малярських праць у Гантері (Ню Йорк), 1-31 липня ц. р. Оригінальність, розмах і тонке вичуття кольору завжди були прикметами Е. Козака, і здавалося б, що мистець, дійшовши до певного роду досконалости вислову, не потребує вже дальшого шукання і експериментації. Не зважаючи на доволі поважний вік — Екові вже понад шістдесят років — він не задовольняється дотеперішніми здобутками і вперто (це теж одна з прикмет його методи праці) шукає нових доріг.

Виставка охоплює понад шістдесят праць, не враховуючи циклу „Український Парнас" — кільканадцять шаржів - портретів наших інтелектуалів і мистців.

Годі обговорювати кожний образ зокрема, тому спинимося над кількома картинами, в яких найбільш маркантно виявились нові осяги Ека.

Картина „Мати - Земля" (ч. 3) — це один з найкращих зразків здібности мистця розв'язати типовий для нього сюжет в сучасному дусі. Тут незвичайна композиція, свідоме заперечення рисункової та кольористичної перспективи, майже брутальний кольорит, який парадоксально повний вишуканого ліризму й гармонії. Це абсолютно твір другої половини двадцятого сторіччя, і він залишиться інтригуючим та переконливим на довгу мету.

Згадаємо „Автопортрет", цікавий дуже строгою скупістю деталів та не - рисунковим трактуванням площі. Як протиставлення наведемо „Весілля" (ч. 1). Картина найбільша з усіх форматом, багата безчисленними персонажами, блискучими деталями, всіми „клясичними" атрибутами Ека. Нове в цій картині — це якась монументальність, неначе героїчний фреск. Не зважаючи на згадане вище навантаження, змістом картина дає враження єдности. Гумор, притаманний Екові, сходить на другий плян, теж саме з „етнографічністю" сюжету, і годі вияснити, що саме робить цю картину чисто мистецьким твором.

Композиція Е. Козака гостро неконвенційна і не вміщується ні в які академічні норми, що є улюбленим захистом більшости наших мистців, зокрема ґенерації Ека.

Захоплює розмах та певність його малярського письма, радість з нових відкривань і цілковита природність його стилю. Ця сама свобода й органічність формують з творчости Ека унікальний стиль, а не манеру, яка є атрибутом середніх мистців.

Еко — це яскравий доказ, що серйозний мистець мусить бути наскрізь оригінальний, не спиратися на традицію, а творити її і вічно експериментувати. Вислідом всіх цих факторів є саме ця остання виставка, наскрізь сучасна і прогресивна.

Не диво, що в нашому мистецькому житті немає нікого, навіть поверховно подібного до Ека. Жаль, одначе, що його приклад не дуже впливає на підвищення нашого загального мистецького рівня.

Л. Гуцалюк

СІМ ВЕРСТВ ПІШКИ...

Швидко зростає Нікополь. Але в новій частині міста ні харчових крамниць, ні автобусів, — пише А. Пилипенко у „Радянській Україні" з 6 липня. — Щоб випити склянку содової води, або дістати морозиво, треба йти немало кілометрів пішки або їхати аж на двірець.

З життя Парохії і Братства св. Варвари у Відні

Праця виділу Братства св. Варвари дещо різниться від діяльности інших українських товариств. Наші товариства діють серед своїх членів і серед тільки українського громадянства, виділ Братства враз із своїм парохом стараються побіч цієї праці нав'язати якнайширші звязки з австрійськими церковними й культурними кругами і це якось вдається при Божій помочі. Ось, хочби й те, що наша Служба Божа від кількох літ є передавана по австрійському радіо, а також коляди, воскресні пісні, авдиція про Тараса Шевченка в німецькій мові, а на осінь заанґажований наш хор знову з церковними і народними піснями. Церкву відвідують під час богослужби великі державні і культурні діячі, президент музичної академії і т. п. Ми радіємо і з цього, що під час жалібних днів після смерти бундеспрезидента Шерфа чи Фіґеля передає віденське радіо повільну частину „Української Суїти" нашого композитора А. Гнатишина, теж виділового Братства. Все це успішна праця десятьох літ від відновлення Братства.

Як бачимо, праця виділу Братства є тісно зв'язана з працею церковного хору, бо майже кождий член виділу являється членом хору. Віденський кардинал, д-р Франц Keніґ під час останніх відвідин нашої церкви заявив у своїй проповіді, що „ваша церква стала тепер дуже популярною, особливо ж через ваш знаменитий хор. Продовжуйте цю працю і плекайте свій прекрасний обряд!"

І в цьому році відбулося кілька важних виступів про які в пресі ще дотепер не було згадки, тому й пишу ці рядки.

Перший виступ відбувся у великій церкві 8-го повіту в т. зв. Альзеркірхе в тижні молитов за об'єднання християн. Торжественна Сл. Божа в присутності папського леґата Опіліо Россі, який проповідував і у своїй проповіді згадав наших Владик-страдальців і священиків, які за єдність своє життя в жертву дали.

Другою імпрезою був виступ нашого церковного хору в телевізії з церковними і народними піснями. В австрійській телевізії є дуже популярна передача, кожної суботи під наголовком: „Що бачимо нового". Цю передачу веде найпопулярніший конферансіє Гайнц Конрадс. Коротке інтервю з проф. А. Гнатишиним і відспівання пісень знову звернуло увагу глядачів і слухачів телевізії (а цю передачу найбільше людей слухає) на церкву св. Варвари при Постґассе.

Слідуючою великою імпрезою була передача нашої повної Служби Божої по Віденському радіо 25-го квітня, тобто в сам день Великодня. Службу Божу відправляв о. д-р Венедикт Сютик, парох св. Варвари, а діяконував о. Тарас Прокопів. Передтим появилися статті у фаховій пресі, як напр. „Радіоцайтунґ" під наголовком „Ти це повинен почути", в якій описується нашу церкву, обряд і кваліфікації хору. Нам це й це головне, що Службу Божу з Відня слухає й Україна. Після цієї авдиції знову наплило багато листів до церковного відділу радія, до парохії і до проф. Гнатишина. Багато слухачів бажає мати платівки Служби Божої, а на жаль, хоч ми наспівали, але плити від видавця тяжко одержати.

Дальшою важною імпрезою, яку Братство влаштувало, це святочний вечір в честь ВПреосвященнішого Апостольського Візитатора Архієпископа Кир Івана Бучка з нагоди його 50-ліття священства, який відбувся 15го травня в залі Нанзенгавзу. Присутніх на цій академії привітав голова Братства д-р Маркіян Дзерович. Після привіту виконав хор Бортнянського пісню „Якже Ти славний, Боже" і псалом „Сей день єгоже сотвори Господь", „Великодні дзвони" А. Гнатишина та „Богородице до Тебе прибігаєм" Бортнянського.

Після музикальної частини виголосив доповідь про високодостойного Ювілята консисторіяльний радник, о. проф. Теофіль Горникевич, який підчеркнув заслуги Ювілята та розказав епізоди з молодих літ, прожитих у рідному Львові. Доповідь була змістовна, цікава і жива. Після неї знову виступив хор і заспівав улюблену пісню Ювілята, а саме „Богородице Діво" А. Гнатишина. Сольову партію виконала з чуттям солістка нашого хору Сільвія Штайн. Грімким, маєстатичним „Многая літа" закінчено цю академію. А в неділю 16-го травня в год. 10-ій відправив о. д-р Сютик торжественну Службу Божу по наміру ВПреосвященнішого Ювілята.

Останньою нашою подією, — це проща до Аттнанґ-Пухгайм біля Зальцбурґа. Ректор Фундації Венедиктинів запросив нашого о. пароха враз із хором відправити Службу Божу в цьому відпустовому місці. Вже о 5-ій годині рано виїхав хор і прочани автобусом до тої місцевости, яка є віддалена від Відня 250 кілометрів. На жаль сам парох захворів. На його місці відправили Службу Божу о. Прокопів та о. Олександер Гавкалюк. Перепознена базиліка почула перший раз український спів, побачила український обряд. Висловів похвал не було кінця. Багато вірних приняли св. Тайни. — Зібралися також українці з доокoличних сіл, які вперше нав'язали контакт з українським Віднем, і зі сльозами на очах прощали хористів св. Варвари і їх диригента.

Д-р Маркіян Дзерович
Відень 9. липня 1965

ПОГОНЯ В КРИВОМУ РОЗІ

У Кривому Розі, — пише 4 липня „Радянська Україна", — невідомі особи викрадали гроші з кас крамниць та державних підприємств.

В погоні за зухвалими злочинцями, — повідомляє часопис, — створили оперативну групу, до якої ввійшли працівники кримінального розшуку міського управління міліції. Вони залучили собі на допомогу дружинників.

Впіймали кількох злочинців.

Округи в Ню Йорку і Джерзі Ситі вводять у життя великі поліпшення в забезпеченевій праці УНСоюзу

В п'ятницю 16 липня в Ню Йорку та в Джерзі Ситі відбулися окружні збори, на яких обговорено всі великі зміни та поліпшення, які УНСоюз ввів у життя з днем 1-го липня ц. р. Особливу увагу присвячено новій грамоті термінового забезпечення та користуванню новою книжкою вкладок, яка обов'язує також від 1 липня ц. року.

На окружних зборах в Ню Йорку, які відрив та якими проводив голова Округи, адвокат Іван Флис, головний секретар УНСоюзу Ярослав Падох з'ясував всі головніші вдосконалення, які введено для користи членів та майбутніх членів УНСоюзу, а саме нову термінову грамоту; нову книжку вкладок, яка є сперта на новій статистиці довжини людського життя, підвищення максимальної суми забезпечення для осіб до 65 року життя, які все ще можуть здобути забезпечення до $ 3,000 і облегшення вимог лікарських оглядин для кандидатів на нове або додаткове забезпечення; нові прозоріші документи забезпечення (грамоти); нові друки членських аплікацій і чимало інших. Зокрема доповідач підмітив вже третю, в останніх роках, північну дивіденди, яку виплачує УНСоюз і яка є вже вдвоє вищою, як декілька років тому, що дуже знижує кошт забезпечення в УНСоюзі. Після цього доповідач подав практичні поучення відносно введення в життя цих численних й дуже важливих поліпшень, підмічуючи, що введення нових грамот, акцидентової і термінової, доповнили чималий арсенал союзових грамот, що дозволяє вже на повне й модерне забезпечення всх, що потребують різнородного забезпечення. Тепер завданням наших організаторів буде не лише забезпечити члена УНСоюзу, але й уложити для нього відповідний забезпеченевий плян та його пояснити.

Також порушено на зборах справу користування та поширення серед громадянства численних інформативних брошур УНСоюзу про життєве забезпечення та роди його, якими УНСоюз забезпечує своїх членів. Громадянство повинно вимагати, щоб йому ці видання безплатно переслати.

Головний предсідник УНСоюзу, Йосиф Лисогір, виголосив доповідь про змінливі вимоги всього нашого життя, а зокрема в ділянці найбільшого американського бизнесу — в життєвім забезпеченні. Він вказав на те, що останні численні зміни та поліпшення, які ввів УНСоюз, йдуть властне по цій лінії з метою заспокоїти найбільше вимогливі домагання й потреби українців в Америці і Канаді. Ми розкрутили колесо, сказав доповідач, але щоб воно постійно крутилося та приносило користь нашій суспільності, треба, щоб громадянство скористало масово з наших влаштувань. А з другого боку треба, щоб союзові секретарі та організатори завзято взялися переводити у життя ці наші великі пляни та задуми. Наша інформативна література існує для кращої інформації нашої суспільности, як членів, так нечленів УНСоюзу. Тому розповсюдження її поміж широкі маси громадянства є одною з передумов використання наших поліпшень.

Голова округи та зборів адв. І. Флис подякував обом доповідачам за доповіді та в імені приявних склав на їх руки ґратуляції для екзекутиви УНСоюзу за те, що вона не спочиває на лаврах, але постійно дбає про поліпшення служби УНСоюзу та модернізацію її засобів в ділянці життєвого забезпечення. Є завжди трудно, казав адв. Флис, вводити новости у життя, особливо серед нашої, дуже консервативної, громади, але уліпшення введені УНСоюзом є такі корисні для членів, що він вірить, що вони всі будуть прийняті і вповні використані нашим громадянством.

Він заповів негайну акцію на цьому полі, й повідомив, що Окружний Комітет вже приступив до виготовання пляну дуже активної й загальної акції на недалекий осінній час.

Після доповідей відбулася оживлена дискусія, в якій взяли участь місцеві союзові діячі радн. Б. Ластавецький, радн. М. Шпитко, д-р Р. Голіят, д-р В. Вишиваний та інші. Після зборів відбулася гостина, влаштована Окружни комітетом. У зборах взяли участь делеґати двадцяти місцевих відділів УНСоюзу.

На Окружних Зборах в Джерзі Ситі, які відбулися 16-го липня та якими проводили голова Надгудсонської Округи Антін Шаран та секретар Округи Дмитро Дидик, виступали з рефератами про нові грамоти термінового забезпечення та всі інші удосконалення забезпеченевого сектора УНСоюзу головний касир УНСоюзу Роман Слободян та асистент гол. секретаря Володимир Сохан. Приявні представники відділів та союзові діячі Округи вислухали з заінтересуванням інформацій, поданих їм у двох півгодинних рефератах, після яких взяли вони всі участь у живій дискусії на порушені теми, як теж над різними іншими справами УНСоюзу та „Свободи". Учасники Зборів тепло привітали довголітнього і заслуженого члена Екзекутиви Романа Слободяна, якого представив голова Округи як уосіблення Батька Союзу. Представники відділів заповіли на Зборах, що посилять свої старання для приєднання більше членів УНСоюзові, який новими грамотами і уліпшенням уможливив їм краще розгорнути організаційну працю.

Вкінці нарад голова Округи здав звіт із дотеперішнього висліду членської кампанії, підчеркуючи успіхи секретаря 170-го відділу Дмитра Дидика (19 членів), секретаря 270-го Відділу Михайла Варана (13 членів) секретарки 171 відділу Стелі Раси (13 членів), секретарки 25-го відділу Квітки Стецюк (9 членів) та секретаря 287 відділу Теодора Литвинюка (7 членів).

Йосиф Лисогір і Маруся Бек промовлятимуть на Союзовому Дні

Дітройт, Миш. (В. П.) Підготова запланованого на широку скалю Союзового Дня добігає кінця. Його підготовляє Діловий Комітет з рамени Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу в Дітройті на неділю, 15-го серпня 1965. р. в Парохіяльному Городі недалеко містечка Понтіяк, 28 миль на північ від Дітройту. Його програма зовсім відрізняється від подібного роду імпрез, що відбуваються в літній сезон під голим небом. Тим звертає увагу на себе широких кол громадянства.

В офіційній частині програми головну промову виголосить головний предсідник Українського Народного Союзу Йосиф Лисогір, що спеціяльно прибуде на це свято до дітройту. Слово до українського громадянства матиме загально відома по цей і по той бік океану радна міста Дітройту Маруся Бек. Також заповідають свою участь члени Головної Екзекутиви, Контрольної Комісії та Головної Ради УНС з Шикаґо та Клівленду. У мистецькій частині виступить знаний на терені Дітройту хлоп'ячий хор „Боян" під мистецьким керівництвом дир' Кирила Цепенди та будуть сольоспіви молодих талантів. Для розваги учасників заанґажовано оркестру „Верховина", зорганізовано велику фантову льотерію та цілий ряд інших розваг для молоді та старших.

Передбачається, що це буде найбільш многолюдна імпреза в літньому сезоні, яка притягне не лише членство УНСоюзу з Дітройту, Віндзору та околиць, але також загал нашого громадянства.

ШЕВЧЕНКО У ВИДАННІ ЮНЕСКО

(Закінчення зі стор. 2)

він кличе народ об'єднатися, боротися. Раз-у-раз приходять вислови: „Уставайте!", „Братайтеся!", „Кайдани порвіте!", „Вигостріть сокиру"... Найбільший його гнів викликає цар Росії, проти нього скеровані найсильніші інвективи... Поет не визнає ніякого розмежування між собою і народом, між собою і своїм словом, він вірить без ніякого застереження в те, чим він є, що думає, що робить, що пише".

„Те, що говорю про поезію Шевченка, — пише Ґієвік, — я дізнався, перекладаючи її. Думаю, що немає кращого способу пізнати поета, як його перекладати. Навіть тоді, коли — як у моєму випадку — перекладач не знає мови перекладаного поета. Мій досвід поєднується тут з досвідом інших сучасних поетів і дозволяє мені вірити, що можна чесно (а чесність поетичну не слід плутати з чесністю лінґвістичною) перекласти якогось поета, не знаючи його мови..."

Стаття Ґієвіка дуже характеристична, видко, що він її не давав нікому цензурувати і надрукував, не питаючи дозволу спонзорів видання, вона бо висловлює погляди зовсім протилежні тим, що подають Рильський-Дейч. Їх бо стаття намагається за всяку ціну доказати, що Шевченкові ідеї зводилися до боротьби з поміщиками (та ще й українськими), до бунтування проти царя в дусі російських революціонерів — а тут Ґієвік робить неприємний сюрприз і пише, що Шевченко хотів самостійної України! Ще й до того признається, що сам таке в поезії Шевченка вичитав...

Щодо самих перекладів, які займають сторінки книжки від 69 до 180, то вони подані типовим французьким способом — без рими. Про трудноші пристосувати український вірш до французького Ґієвік пише ширше і подає причини. В загальному переклади зовсім добре віддають передусім ліричне звучання Шевченкової поезії. Щодо вибору, то він, як згадано спочатку, був незалежний від перекладача. З більших поем перекладені „Причинна", „Перебендя", „Гамалія", „Тарасова ніч", „Кавказ", „Юродивий", усіх поезій 34. Очевидно „Розриту могилу", „Чигрина" чи „Великого льоху" йому перекладати не давали. Переклади назагал точні, без будь - яких спроб підстригати Шевченкові думки. На жаль, нам ще не доводилося читати французької літературної критики на це видання, тому годі сказати, як ті переклади прийняв вибагливий французький літературний світ.

Такого Шевченка дістала в ювілейний Шевченківський рік Франція, заходами уряду УССР. Український літературний світ буде вдячний французькому поетові за те, що до бочки дьогтю додав щедру ложку меду.

● **Молодша донька Президента 18-річна Люсі Джансон** плянує під час літа втратити ще п'ят фунтів ваги. Вона вже втратила 15 фунтів, зменшуючи свою їжу та обмежуючи споживання хліба й десертів. Вона завжди мусить думати про дієту, бо її організм має тенденцію прибирати на вазі.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ СУМА

У Філядельфії діє 6 шкіл українознавства, і мені видається, що коли б ще постало три нові школи, то все одно багато наших дітей не учащало б до них.

Заходом і стаРанням Батьківського Комітету при СУМА, в особах пп. С. Вишинського, А. Міджака, Б. Максимюка й під протекторатом Шкільної Референтури Відділу УККА у Філядельфії при молодечій організації СУМА, утворено за системою американських шкіл суботню пополудневу школу українознаства. Інавгураційні сходини — відкриття цієї школи відбулися 21-го листопада 1964 р. в Домі Української Молоді при 4949 Олд Йорк Ровд, де і відбувається навчання кожної суботи від 1-ої до 4:30 по пол. Систематичне навчання почалося 5 грудня 1964 р. і вже по кінець січня 1965 р. школа начислює 80 дітей. Школа при СУМА є в процесі затвердження Шкільною Радою в Ню Йорку, що має відбутися в найскоршому часі. Школа Українознавства при СУМА різниться від других шкіл українознавства в слідуючих точках:

Система: підхід у навчанні такий самий, як у американських школах, навчання релігії, якого нема в деяких інших школах українознавства, учительський склад з молодих професійних сил, які мають закінчені педагогічні студії в ЗДА або на еміграції, майже всі є членами американської Виховної Ради та під цю пору є активними вчителями в американських католицьких і публічних школах чи гайскулах. Схема навчання ділиться на 6 відділів. Кожна дитина не ходить до другої чи третьої кляси, але має предмети відповідні до її знання. Таким способом дитина має змогу бути вклясі, де ступінь навчання і рівень знання предмету для неї найбільш відповідний. Тут можемо ствердити, що наша школа є перша на терені Філядельфії, де вписалося велике число дітей уже третьої, народженої в Америці нашої ґенерації. Предмети навчання для цілої школи є такі: релігія, ісдорія Церкви, Історія України, географія України, культура, українська мова, література, поведінка, природознавство, мистецтво, музика.

Очолює Школу Українознавства при СУМА Олександер Лужницький, маґістер середньо-европейських історичних наук, який, маючи тільки 23 роки, одержав ступінь маґістра на Пенсилвенійському університеті, є абсольвент курсу україністики при тому університеті, вчив уже 6 років в таких школах українознавства: Католицький Інститут у Філядельфії, „Рідна Школа" у цьому місті, викладаючи історію і географію України та історію Церкви. Під сьогоднішню пору є головою департаменту модерної історії при Бішоп Нюман Гайскул у Філядельфії. До учительського збору належать: о. М. Козмовський, о. Вол. Бук, як професори релігії та Аскольд Скальський учитель американського гайскул в Милвил, Ню Джерзі, абсольвент україністики при Пенн. університеті, абсольвент англійської літератури на Пеннсильванійському університеті та аспірант ступня маґістерії при Ню-Йорському університеті, активний член ТУСМ-у та член УСГ; Богдан Тодорів, абсольвент Пеннсильванійського університету з економічних наук, довголітній виховник в Пласті, вчитель українознавства при церкві Благовіщення; Ігор Шперналь, абсольвент Університету де Рома в Римі, із філософічних наук, абсольвент україністики при Пеннсильванійському У. довголітній виховник СУМ-у та член ТУСМ-у. Мирослава Мазурок - Нілл, абсольвентка педагогічних наук при Темпл університеті, вчителька гайскул (французька мова) в Кемдені, абсольвентка курсу українознавства, вчителька школи українознавства при церкві Благовіщення, член Пласту, УСГ, ТУСМ і Обнова; Зірка Бернадин, абсольвентка соціяльних наук при Темпл університеті, учасник курсів україністики при Пеннсильванійському У. та школи українознавства при Френклин вул., вчителька другої кляси в Кемдені, член Пласту, УСГ, ТУСТ і Обнова; Ярина Г. Телешко, абсольвентка Дрексел Інституту із дитячої психології та дошкілля, учениця школи українознавства, вчителька садочка при 43-ім Відділі СУА у Філядельфії, була членом Пласту, член УСГ, ТУСМ-у і Обнова, була вчителькою молодшого гайскулу у Філядельфії; Христина Л. Кульчицька, абсольвентка англійської мови і літератури при Сейнт Джозеф Каледжі у Філядельфії, 5 років учителька народної школи Непорочного Зачаття у Філядельфії та три роки гайскулу, тепер вчить в Галаган Гайскул англійську мову і літературу, учениця школи українознавства та учасник курсів україністики на Пеннсильванійському У., в юнацьких роках член Пласту, — опісля член УСГ, Обнови і ТУСМ.

Ці молоді сили виховані на еміграції, вони розуміють наших дітей найкраще, бо вони самі були дітьми вже тут, вони жили в двох культурах, вони зупинялися над такими самими зударами двох течій духа, вони мали ті самі проблеми, які мають наші діти. Але вони залишилися вірні Україні і цю любов можуть найкраще передати нашим дітям.

Система навчання та учительський склад кладе найбільший наголос у своїй дії на гармонійність образу всіх ділянок української науки, і щоб цей образ у нічому не різнився, тільки щоб повніше і ширше вбився в пам'ять дитини. У всій діяльності нашої школи підкреслюється добру поведінку і добре виховання та пошану для української мови. Плекання любови до всього свого рідного, дітям нашим незнаного — України є одною із найважливіших цілей нашої школи.

ХЛК

КОЕДДУКАЦІЙНЕ ТАБОРУВАННЯ

(За і проти)

Щоб не було непорозумінь на самому вступі заявляємо, що під коедукаційним таборуванням розумісмо не спільні табори хлопців і дівчат: одні і другі мають свої окремі табори — справа тільки в одночасному таборуванні на спільній таборовій площі, чи площах, положених поблизу одна одної.

Зараз за таким вступним поясненням треба покласти сумне з'явище наших днів і обставин: українські хлопці й дівчата дедалі частіше одружуються з партнерами неукраїнського походження, а це — як правило — кінчиться вибуттям цих наших молодих людей із рядів організованого українства.

Ясно, що віч-на-віч із такими випадками батьки починають шукати забезпечення проти загрози. В пошукуванні розв'язки натрапляють, природно, на наші виховні установи, конкретно — на їхні літні табори: спільне таборування напевно зарадить лихові... Молоді хлопці й дівчата можуть там пізнавати одне одного, зживатися — а решта зробить уже природна тяга да другої статі...

Супроти таких надій батьків на порятунок збоку таборування, як холодна вода на голову, вражає факт, що якраз у такий критичний час програми літніх таборів виказують окреме таборування хлопців і дівчат.

Автор цих слів минулого року питався коменданта таборування на „Новому Соколі", чи окреме таборування має якісь виховні мотиви й причини. Відповідь звучала: „Ні — можуть бути разом хлоп'ячі й дівочі табори. Головне: санітарна комісія не дозволяє таборувати водночас більше, ніж сотні дітей..."

Запитаний, у даному випадку, знав про зацікавлення батьків у коедукаційному таборуванні. А проте... цього року знову таборуватимуть окремо хлопці й дівчата... А це значить, що окреме таборування в час відомої всім загрози одружування в чужому середовищі зумовлене іншими міркуваннями провідників таборування.

Автор цих слів ніким не уповноважений до публічних заяв у цій справі; проте — на підставі сумного досвіду — не важко додуматися причини такого поступування збоку проводу таборів...

В наших таборах дотепер передчасних весіль і хрестин не занотовано. Якщо ми говоримо про „сумний досвід", то маємо на думці нещасливий випадок смерти в таборі. Такий випадок при війську чи й у чужому таборі закінчився б просто болем батьків і рідних. Тому, що таке сталося в таборі своєї організації — справу трактується з ресантиментами вічного оскарження рідної установи...

Повертаючи до нашої теми, повторяємо: наші таборові діячі, які мають по вуха роботи і клопотів, щасливі, що в їхніх таборах дотепер не було чіяких любовних скандалів. І напевно не хочуть — ради святого спокою для себе й організації — мати їх на майбутнє.

Мабуть (підкреслюю: мабуть) звідси — навіть віч-на-віч із загрозою, про яку мова — походить нехіть наших виховників до коедукаційного, одночасного таборування хлопців і дівчат.

Мені здається, що розв'язка в даному випадку повинна прийти з ініціятиви зацікавлених батьків. Якщо вона справді зацікавлені в коедукаційному таборуванні хай прийдуть до наших молодечих організацій і представлять їм справу. А потім хай переберуть — принаймні частинно — відповідальність за належну опіку над таким таборуванням.

Можна не сумніватися, що в такому випадку наші молодечі організації не матимуть ніяких застережень проти коедукаційного таборування. Бо й не можуть мати. Хіба їхня некорислива праця не доказує, що їм — не менш, ніж батькам — залежить на збереженні нашої молоді „по наш бік"?...

О. —Га.

МУЗЕЇ... НА ДНІ ОЗЕРА

В районі будівництва Бурштинської електрівні, де провадяться археологічні розкопи, виявлено ще два стародавні поселення. Цього року археологам допомогла ...вода.

Коли нове. Бурштинське море затопило заплаву Гнилої Липи і стало розмивати нові береги, воно вимило рештки ліпного і гончарного посуду, крем'яне та металеве знаряддя.

Так на піщаному дні озера утворилися два невеликих „археологічних музеї". При спокійній прозорій воді їх легко можна було бачити з берега. (З „Культури і Життя" 4 липня).